

Republika e Kosovës • Republika Kosovo • Republic of Kosovo
Institucioni i Avokatit të Popullit • Institucija Ombudsmena • Ombudsperson Institution

IZVEŠTAJ SA PREPORUKAMA
NACIONALNOG MEHANIZMA ZA SPREČAVANJE TORTURE

u vezi
posete Institutu forenzičke psihijatrije

Za: **G. Uran Ismaili, Ministar**
 Ministarstvo zdravlja
G. Basri Sejdiu, Direktor
 Univerzitetsko bolnička i klinička služba Kosova

G. Gani Halilaj, Direktor
 Instituti Forenzičke psihijatrije

G. Nehat Thaçi, Direktor
 Korektivna služba Kosova

G. Milazim Gjocaj, Direktor
 Departman zdravlja u zatvorima

Na osnovu člana 135, stav 3, Ustava Republike Kosovo, kao i člana 17, Zakona br. 05/L-019 o Ombudsmanu, Nacionalni mehanizam Ombudsmena za sprečavanje torture (NMST) je posetio je Institut za forenzičku psihijatriju (u daljem tekstu IFPK).

Priština, dana 28. avgust. 2018. godine

Sastav monitoring grupe

1. Monitoring ekipa u sastavu od: Zamenice Ombudsmana (Supervizor NMST), Rukovodioca NMST, jednog pravnog savetnika, jednog savetnika lekara, jednog savetnika psihologa, jednog savetnika psihijatra (jednog stručnjaka koji je angažovan od Saveta Evrope) i dva stručnjaka Saveta Evrope.

Saradnja sa NMST za vreme posete

2. Tokom posete NMST u IFPK, osoblje IFPK i osoblje Korektivne službe Kosova (u daljem tekstu KSK) pružili su monitoring ekipi punu saradnju. Ekipa je bez zakašnjenja imala pristup u svim posećenim prostorijama. Ekipi su obezbeđene sve informacije potrebne za obavljanje zadatka i omogućen je razgovor sa pacijentima bez prisustva korektivnih službenika ili drugog osoblja.

Instituti forenzičke psihijatrije

3. Institut forenzičke psihijatrije otvoren je avgusta meseca 2014. godine. Trenutno je pod upravom UBKSK-a (Univerzitetsko bolničke i kliničke službe Kosova). Kapacitet ove institucije je 36 kreveta (po 12 kreveta u svakom odeljenju). Prema Zakonu o mentalnom zdravlju Republike Kosovo, IFPK je organizaciona jedinica UBKSK-a. Prema važećem zakonu, ista pruža usluge tercijarnog nivoa za čitavu zemlju (jedina na Kosovu).¹
4. Relevantna pravna osnova nalazi se u Krivičnom zakoniku² Republike Kosovo, Zakoniku o krivičnom postupku³, Zakonu o izvršenju krivičnih sankcija⁴ i Zakonu o mentalnom zdravlju.
5. Dana 21. decembra 2015. godine usvojena je Uredba o prijemu i lečenju osoba sa mentalnim poremećajima u ustanovama javnog zdravstva, uključujući i Institut za forenzičku psihijatriju.
6. U IFPK smeštaju se lica koja su počinila krivično delo u stanju duševnog poremećaja ili u stanju značajno umanjene mentalne sposobnosti, koji su predmet naloga nadležnog suda za obavezno psihijatrijsko lečenje⁵, kao i lica koja su predmet sudskog naloga za psihijatrijsku zadržavanjem u zdravstvenu ustanovu.⁶
7. IFPK se sastoji od odeljenja A (jedinice za prijem/pacijenti koji nisu smešteni tu), Odeljenja B (obavezno psihijatrijsko lečenje), Odeljenja C (Psihijatrijska ekspertiza i Odeljenje D za rehabilitaciju Ministarstvo zdravlja, odnosno UBKSK je odgovoran za odeljenja A, B i D. Korektivna služba je odgovorna za upravljanje i bezbednost u odeljenju C. Odeljenja A i B imaju po 12 kreveta, a po rečima rukovodioca institucije broj kreveta ne ispunjava potrebe za čitavu zemlju.
8. U odeljenju B su smešteni pacijenti kojima je sud izrekao meru obaveznog psihijatrijskog lečenja zadržavanjem u instituciji. U odeljenju C su smešteni pacijenti

¹ Zakon br. 05/L-025 o mentalnom zdravlju, član 13 stav 1.2.

² Krivični zakonik Republike Kosovo, član 18 i članovi 87-90.

³ Zakonik o krivičnom postupku Kosova, članovi 506-508.

⁴ Zakon o izvršenju krivičnih sankcija, članovi 174-180.

⁵ Krivični zakonik Kosova, član 89.

⁶ Zakonik o krivičnom postupku Kosova, član 508 stav 4.

koji se dovode od Korektivne službe Kosova, koji su ili pritvorenici (pod istragom), kada sud za njih zahteva procenu mentalnog stanja (psihijatrijska ekspertiza) ili zatvorenici (osuđeni), koji se dovode od drugih zatvora za lečenje. Postoji i odeljenje D - resocijalizacije, gde su, prema informacijama, smešteni i slučajevi mentalne retardacije.

9. Kao obim posla od otvaranja ustanove bilo je 983 slučaja, 211 ekspertiza sa hospitalizacijom, 153 slučajeve obaveznog lečenja, dnevna lečenja i tretmani 3624, iskorištavanje kapaciteta je bilo 64,9%. U vreme posete NMST-a, u Odeljenju B bilo je 11 pacijenata, jedna je bila ženskog roda, 9 pacijenata su bili muškarci u odeljenju C i 9 pacijenata u odeljenju D, od kojih dvoje njih bili su na vikendu. Bilo je tri pacijenta koji provode oko tri godine u ovoj ustanovi. Prosečno trajanje slučajeva ne može se utvrditi od strane menadžmenta. Pacijenti muškog i ženskog pola sede zajedno.
10. **Glavna prepreka u funkcionalizaciji prema menadžerima je pravni status institucije**, jer ova institucija najmanje pripada UBKSK. Iz tog razloga, IFPK nema mogućnost upravljanja budžetom, a planiranja zavise samo od menadžmenta UBKSK-a.
11. **Tokom posete konstatovan je bliski, topli i prijateljski pristup osoblja prema pacijentima. Od razgovora sa pacijentima nije bilo žalbe na bilo koji oblik zlostavljanja.** Evidentirani su slučajevi nasilja među pacijentima, ali nisu bili ozbiljne prirode.
12. NMST ponavlja obavezu institucije da pruži dovoljnu brigu i zaštitu licima koji se nalaze na lečenju. NMST smatra da je potrebna obuka za sve zaposlene o načinu upravljanja problemom nasilja među pacijentima.

Uslovi smeštaja za pacijente

13. Materijalni uslovi u IFPK su uglavnom dobri, sobe imaju po dva kreveta, imaju pristup prirodnom svetlu, ventilaciji, alarmu, imaju male stolove, metalne osnove na prozorima, imaju dušeke, drvene krevete, higijenska sredstva i popratnu opremu. Imaju ormare ali su oštećeni i ne zatvaraju ih. Pacijenti imaju pižame, ali obično nose svoju odeću, menjaju odeću 1-2 puta nedeljno. Po zidovima imaju slike pacijenata ili natpise. Takođe imaju i prostor za dnevni boravak, opremljen stolicama, televizorom, igricama (šah) kao i pogodni prostor za kuhinju.
14. NMST je primetio da se kupatila nalaze u sobama, ali nemaju zavese, tako da stakleni deo pokrivaju peškirimima. **NMST smatra da se u takvoj situaciji povređuje privatnost pacijenta i da IFPK treba da uzme u obzir pitanje privatnosti pacijenata u prostorijama toaleta (pokrivanje stakla vrata).**

Tretman i aktivnosti

15. U IFPK se pruža pored procene, lečenje medikamentima i psihosocijalni tretman. Upotreba antipsihotičnih, antidepresivnih i anksiolitičkih lekova, ispitivanje nekoliko medicinskih dosijea izgleda da je razumna i zasnovana na dokazima. Snabdevanje lekovima nije dobro, članovi porodice često su primorani da ih kupuju. Osoblje vrši redovnu proveru uzimanja leka. Tokom posete zaključili smo da ima haloperidol,

klozapin, karbamazepin, diazepam, olanzapin, fluoxetin. U slučajevima upotrebe Clozapina nema dokaza da je analizirano stanje belih krvnih zrnaca u saglasnosti sa preporukama zasnovanim na dokazima. Oni raspolažu sa anti-šokom, aparatom za merenje krvnog pritiska, glikometar, kiseonik i imaju mogućnost da mere sedimentaciju. Konsultacije i drugi dijagnostički pregledi se vrše na UBKSK.

16. **NMST smatra da su nadležni organi dužni da garantuju redovno snabdevanje IFPK lekovima.** Odgovornost je ustanove da pruži određene lekove prema poznatim evidencijama, ali i primena praćenja njihovih mogućih neželjenih efekata u skladu s priznatom kliničkom praksom (prateće analize u slučaju primene i Clozapina).
17. Dosijeji su postavljeni na otvorenom prostoru gde je i dnevni boravak. Istorije bolesnika su dopunjene, ali nisu detaljno navedeni podaci u pratećoj zdravstvenoj evidenciji. Postoji knjiga terapije. U IFPK-u postoji knjiga povreda/incidenata, oblik monitoringa izolacije, obrazac za reviziju incidenata.
18. Psihosocijalni tretman se primenjuje aktivnostima kao što su igre, gledanje televizije, crteži, dnevni izlazi unutar ustanove, pojedinačne sesije sa psihologom itd. Plan dnevnih aktivnosti se određuje, ali je ujednačen i ne postoje individualni planovi navedenih aktivnosti za pacijente
19. Terapeutski vikendi odlučuju se od strane multidisciplinarnе komisije i obično se održavaju vikendom, ali u posebnim slučajevima traju do 10 dana. Dnevni izlazak unutar institucije je moguć tokom celog dana u odeljenju B, dok u odeljenju D – izlazci su dva puta dnevno ujutru i uveče.
20. **NMST, uprkos konstatacije da u ovoj ustanovi ima nekoliko psiho-socijalnih aktivnosti, izražava zabrinutost da su te aktivnosti blede i sprovode se rutinski.** Kao što je istaknuto u izveštaju Evropskog komiteta za sprečavanje torture, o poseti Kosovu 2015. godine, IFPK nema individualni plan lečenja za obuhvaćanje pacijenta, ne postoji angažovanje u optimalnijem aspektu terapeutskih, rehabilitacionih i rekreativnih aktivnosti.⁷
21. NMST je primetio prijateljski i topli pristup osoblja, ali i pacijenata prema osoblju, što stvara utisak jednog okruženja terapeutske podrške.

Sprečavanje samoubistva

22. Prema tvrdnjama uprave, nije bilo slučajeva samoubistva. Bilo je slučajeva samopovređivanja. IFPK nema bilo kakav specifičan preventivni plan u vezi samoubistva. NMST smatra da, uprkos činjenici da nije bilo slučajeva samoubistva, neophodno je da se sastavi jasan vodič koji će efektivno da pomogne u identifikovanju slučajeva sa suicidalnim tendencijama i da se izradi posebna šema posmatranja uz neposrednu psihološku/psihijatrijsku podršku. U svakom slučaju u ovoj instituciji nije bilo slučajeva smrti.

Osoblje IFPK

⁷ Izveštaj Evropskog komiteta za sprečavanje torture, o poseti Kosovu 2015. godine, objavljen septembra meseca 2016. Godine. Vidi: <https://rm.coe.int/16806a1efc>, (4.7.2018)

23. IPFK trenutno ima 43 zaposlenih, izuzev direktora (neuropsihijatar), tu su i 4 psihijatra, 2 forenzičkih psihijatra, 1 socijalni radnik, 2 psihologa i 23 medicinske sestre/medicinskih tehničara (od kojih 15 žena i 8 muškaraca) i 3 službenika administracije, 2 kuvara, 1 radnika u magazinu. Prema mišljenju menadžmenta, ovo osoblje ne ispunjava dovoljno potrebe, i da su im potrebna još 1-2 psihijatra.
24. Dva medicinska tehničara danju i dva noću rade u smeni po 12 sati. Doktor kad je dežuran radi po 24 sata. Privatno obezbeđenje se sastoji od po jedne osobe u svakom odeljenju. Obezbeđenje radi 24 sata. Osoblje se oseća previše angažovanim, pod stresom rada i nenagrađen adekvatno za prirodu posla koje vrši (neplaćanje rizičnosti).
25. NMST smatra razumnim broj zaposlenih u instituciji. Takođe, NMST smatra da je veoma važno pružanje stručnih obuka van ustanove, kao i odgovarajuća naknada zasnovana na specifikacijama posla.

Sredstva ograničenja

26. U odeljenju obaveznog tretmana (B) postoje dve prostorije za samicu. One su od čvrstih zidova, imaju samo dušek. Osoblje ima direktan vizuelni pristup od osoblja.
27. **NMST smatra da institucija, obzirom da je odgovorna za adekvatnu brigu, nadzor i zaštitu pacijenata, treba da poboljša prostorije za izolaciju u smislu eliminisanja mogućnosti samo-povređivanja i samoubistva (npr. postavljanje gumenih naslaga po zidovima).**
28. U odeljenju ima jednu košulju za fizičko pričvršćivanje, ali nikada nije upotrebljena. Samica je glavno sredstvo i čini se da je jedino sredstvo ograničenja. Iz dokumentacije nalazimo da je bio samo jedan slučaj pacijenta koji je stajao u samici 3 dana. A jedan pacijent u intervjuu nam je rekao da je bio u samici 6 dana. Kao razlog, spominje da je došlo do pogoršanja situacije, i da je bilo pretnji osoblju. IFPK ima obrazac za monitoring samice, gde se osoblje potpisuje svakih 15-30 minuta. Osoblje je pohađalo osnovnu obuku - hvatanja/kontrole radi menadžiranja teških slučajeva.
29. **NMST je primetio da je upotreba samice prekomerna i u vremenskom trajanju koje se ne može opravdati.** Evropski komitet za sprečavanje torture jasno tvrdi da nije dozvoljeno da se izolacija koristi kao kazna, pa čak ni kao samo-odbrana nije prihvatljiva. Korišćenje izolacije treba da bude što kraće i opravdano. NMST, tokom uvida u dokumentaciji, primetio je da odluka i obrazloženje za smeštaj u samici nije zapisane od strane lekara u dosijeu pacijenta, već samo u knjizi i obrascu za izolacije.
30. Štaviše, EKST (Evropski Komitet za Sprečavanje Torture) preporučuje da svaki element bilo koje vrste ograničenja treba jasno da se upiše u posebnom registru, ali i u datoteci pacijenta. Takva evidencija uključuje vreme početka i kraja ograničenja, okolnosti, razloge, ime lekara, pretrpljenu povredu i tako dalje. Drugi pacijent opisuje izolaciju kao loše iskustvo, posebno mu je smetao smrad toaleta, ali tvrdi da nije korišćena sila protiv njega.
31. NMST je primetio da IFPK ima osnovni vodič za smeštaj u izolacione prostorije (Pravila organizacije i funkcionisanja rada u odeljenju B). Ovaj dokument je vrlo jednostavan i

sadrži samo jedan paragraf. Ne postoje smjernice za druge metode ograničavanja. **NMPT primećuje da je KPT u izveštaju o poseti na Kosovu 2015. godine, u delu o poseti IFPK dao konkretne preporuke o tome šta treba da sadrži ovaj vodič.⁸**

Revizija odluka nadležnih sudova

32. NMST primećuje da član 89, stav 2 Krivičnog zakonika Kosova izričito propisuje da će Sud opozvati meru obaveznog psihijatrijskog lečenja nakon što utvrdi da je potreba za lečenjem u zdravstvenoj ustanovi prestala.
33. Dok član 176, Zakona o izvršenju krivičnih sankcija, propisuje da najmanje svakih šest (6) meseci, svaki slučaj prijema bezvoljno treba da se ponovo razmotri od strane suda na osnovu izveštaja koji je sastavljen od strane rukovodstva zdravstvene ustanove i mišljenje nezavisnog stručnjaka koji nije zaposlen u zdravstvenoj ustanovi.
34. Prema analizama relevantne dokumentacije, NMST je zaključio da je IFPK redovno i u skladu sa odredbama gore pomenutog zakonodavstva, prosledio relevantne medicinske izveštaje u kojima je procenjen zdravstveno stanje primljenog pacijenta na osnovu zahteva nadležnih sudova.
35. Prema tvrdnjama menadžmenta IFPK ima problema sa nevoljnim smeštajem pacijenata po sudskom nalogu zbog mentalnih poremećaja, obzirom da uprkos činjenici da se vrši revizija zdravstvenog stanja pacijenta od strane lekarskog osoblja i sud biva obavešten pismeno da je mentalno stanje pacijenata poboljšano i da treba da se preinači mera u saglasnosti sa stanjem, sudovi nisu ažurni i ne odgovaraju.
36. Što se tiče prava na lečenje, evidentno je da u većini slučajeva pacijentima se daju informacije, ali im se ne daje mogućnost pismene saglasnosti ili pravo na odbijanje lečenja. Ista situacija je utvrđena u izveštaju Evropskog komiteta za sprečavanje torture o poseti na Kosovu u 2015. godine.⁹
37. NMST primećuje da u navedenom Izveštaju Evropski komitet za sprečavanje torture navodi da prijem određene osobe u psihijatrijsku ustanovu bez njegove/njene volje, uključujući i prijem na osnovu sudskog naloga za "*obavezno psihijatrijsko lečenje u pritvoru*" ne treba da isključi traženje informisane saglasnosti za liječenje. Svaki pacijent treba da bude informisan o svakom tretmanu, ili svakoj medicinskoj intervenciji koja je namenjena da mu se pruži. Svako odstupanje od ovog osnovnog principa treba da bude zasnovano na zakonu i da se pozove na vanredne okolnosti definisane jasno i strogo.
38. Takođe nema evidencije da je pruženo pismeno objašnjenje o razlozima tretmana bez dobrovoljnog pristanka, predviđeno članom 21 stav 1.4 Zakona o mentalnom zdravlju, koji izričito predviđa da se pacijentu koji se leči bez njegove volje, između ostalog, u roku od 48 sati treba objasniti razloge za tretman bez njegovog pristanka. **NMST preporučuje da se ova situacija hitno reguliše od strane Institucije.**

⁸ Evropskog komiteta za sprečavanje torture o poseti na Kosovu u 2015. Godine, objavljen 2016. Godine, deo C, stav 96-98. Više: <https://rm.coe.int/16806a1efc>. (4.7.2018)

⁹ Evropskog komiteta za sprečavanje torture o poseti na Kosovu u 2015. Godine, objavljen 2016. Godine, stav 101. Više: <https://rm.coe.int/16806a1efc>. (4.7.2018)

39. Karta o pravima pacijenta bila je postavljena u odeljenjima po zidovima dnevnog boravka.

Poverljivost medicinskih usluga

40. NMST je tokom posete primetio da se medicinske usluge pacijentima u IFPK-u pružaju bez prisustva službenika obezbeđenja, osim ukoliko medicinsko osoblje u određenim slučajevima to izričito zahteva.

Osoblje obezbeđenja u IFPK-u

41. Osoblje obezbeđenja (uključujući i osoblje obezbeđenja KSK) u IFPK nisu pohađali adekvatne obuke za rad sa ovom kategorijom pacijenata. To je konstatovano tokom razgovora sa službenicima privatne bezbednosti KSK.

42. NMST primećuje da Evropski komitet za sprečavanje torture u izveštaju o poseti na Kosovu 2015. godine, nadležnim organima je preporučio kao u nastavku:

"Evropski komitet za sprečavanje torture smatra da je od presudnog značaja da osoblje koje se zadužuje da vrši zadatke vezano za bezbednost u psihijatrijskim ustanovama bude pažljivo odabrano, i da pre nego što budu određene u takvim dužnostima, da pohađaju odgovarajuće obuke. Osim toga, u toku vršenja njihove dužnosti isti treba pažljivo da se nadgledaju i budu pod nadležnosti kvalifikovanog medicinskog osoblja." **NMPT smatra da IFPK treba da postupi u skladu sa gore pomenutom preporukom.**

Ostala pitanja

43. Pacijenti u odeljenju B imaju kontakt telefonom sa svojim članovima porodice, takođe oni mogu svakodnevno da primaju u poseti članove porodice, 1-2 puta nedeljno, po 30 minuta. U odeljenju B se nalazi prostor za porodične posete, koje se mogu desiti svakog dana, 1-2 puta nedeljno, po 30 minuta.

44. To pravo određuje lekar koji leči pacijenta, i za to vreme medicinski tehničar stoji na distanci i time poštuje privatnost pacijenta i osobe koja ga posećuje. Ova praksa se smatra pozitivnom, i u skladu je sa članom 21, stav 1.6. Zakona o mentalnom zdravlju, koji uzima u obzir poštovanje privatnog i porodičnog života, uključujući privatnost komunikacije i prepiske, kao jedno od prava pacijenta.

45. Vršenje zadataka obezbeđenja kao što su na primer, telesni i prostorni pretresi, nastavlja da vrši medicinsko osoblje, iako nije posebno obučeno za to. **Ovo narušava održavanje terapeutskog odnosa između pacijenata i medicinskog osoblja.** NMST smatra da IFPK treba da prekine sa tom praksom, jer medicinsko osoblje, između ostalog, nije obučeno da obavlja takve zadatke. Takvu preporuku je dao i Evropski komitet za sprečavanje torture u izveštaju o poseti Kosovu.¹⁰

Postupak za podnošenje žalbi

46. Efektivno podnošenje žalbe predstavlja osnovnu garanciju protiv zlostavljanja u psihijatrijskim institucijama. Treba da postoje specifični aranžmani koji bi omogućili

¹⁰ Više vidite Izveštaj Evropskog komiteta za sprečavanje torture o poseti na Kosovu, 2015. godine: <https://rm.coe.int/16806a1efc>. (4.7.2018)

pacijentima da podnesu zvaničnu žalbu, i da isti budu u stanju da komuniciraju sa odgovarajućim organom van ustanove na poverljiv način.

47. NMST je primetio da je IFPK instalirao jednu kutiju za žalbe koju otvara autoritet određen u okviru Ministarstva zdravlja. Međutim, **NMST smatra da bi pacijentima trebalo omogućiti da podnose žalbe pred menadžmentom IFPK na poverljiv način, postavljajući kutiju za žalbe, koju bi mogao da otvori samo određeno osoblje.**
48. Ombudsman ili njegovi predstavnici mogu da posete osobe smeštene u IFPK, i razgovaraju sa njima bez prethodne najave i bez nadzora predpretnog sudije, jedinog sudije na suđenju ili predsedavajućeg sudskog tela ili drugih osoba, koje su imenovane od strane takvog sudije. Njihova pisma upućena Instituciji Ombudsmana ne mogu se kontrolisati. Ombudsman i njegovi predstavnici mogu verbalno ili pismeno da komuniciraju sa osobama smeštenim u IFPK. Takođe, osuđeni se mogu obratiti i NMST Ombudsmana telefonom. Osim toga, Ombudsman je u IFPK-u postavio kutiju za žalbe koju otvara samo određeno osoblje Ombudsmana.
49. Takođe, IFPK mogu posetiti i nevladine organizacije, koje monitorišu institucije gde se drže ili se mogu držati lica lišena slobode.

Na osnovu nalaza i postignutih konstatacija tokom posete, u skladu sa članom 135, stav 3 Ustava Republike Kosovo i člana 16 stav 4 Zakona br. 05/L-019 o Ombudsmanu, Ombudsman preporučuje:

Ministarstvu zdravlja:

- **Da obavesti NMST Ombudsmana o pravnom statusu IFPK:**

Univerzitetskoj bolničkoj i kliničkoj službi Kosova

- **Da se IFPK snabdeva redovno lekovima i ostalim potrebama za obavljanje radnih zadataka.**
- **Da se primene preporuke Evropskog komiteta za sprečavanje torture u pogledu sadržaja Vodiča za korišćenje sredstava za ograničavanje.**
- **Da se povećaju psihosocijalne aktivnosti.**
- **Da se u IFPK instalira sistem (kutija za žalbe) koji omogućava pacijentima da svom menadžmentu upućuju njihove žalbe poverljivo, i da u ovoj kutiji ima pristup samo određeno osoblje.**
- **Da medicinsko osoblje ne obavlja zadatke obezbeđenja (vidi stav 45 ovog izveštaja).**
- **Da se osoblje obezbeđenja pažljivo i da isti pohađaju odgovarajuće obuke, pre nego što preuzimaju dužnost takvog zadataka obezbeđenja.**

U skladu sa članom 132, stav 3 Ustava Republike Kosovo („*Bilo koji drugi organ ili institucija, koja sprovodi legitimnu vlast u Republici Kosovo je dužna da odgovori na zahteve Ombudsmana i da mu/joj predstavi sva dokumenta i informacije koje su od njega zatražena u saglasnosti sa zakonom*“) i člana 28 Zakona br. 05/L-019 o Ombudsmanu („*Autoriteti, kojima je Ombudsman uputio preporuke, zahtev ili predlog za preduzimanje konkretnih mera, [...] treba da odgovore u roku od trideset (30) dana. Odgovor treba da sadrži razloge u pisanoj formi o preduzetim radnjama u vezi navedenog pitanja*“), ljubazno vas molimo da nas informišete o radnjama koje ćete preduzeti u vezi sa ovim pitanjem.

S poštovanjem,

Hilmi Jashari

Ombudsman